

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: فلسفه ۱۲ درس ۱۱ تستی

تاریخ آزمون:

۱ ابن سینا در رساله «معراجیه» از چه تعبیری درباره امام علی (ع) استفاده می کند و این تعبیر بیانگر چیست؟

- ۱ محسوس در میان معقول - جایگاه تعقل و تفکر در اندیشه اسلامی. ۲ معقول در میان محسوس - برتری اندیشه اسلامی بر دیگر اندیشه ها.
- ۳ معقول در میان محسوس - جایگاه تعقل و تفکر در اندیشه اسلامی. ۴ محسوس در میان معقول - برتری اندیشه اسلامی بر دیگر اندیشه ها.

۲ کدام یک از موارد زیر معارف معتبر از نظر فلاسفه مسلمان نیست؟

- ۱ حس و تجربه ۲ شهود ۳ عقل ۴ تهذیب نفس

۳ اگر هم «وجود» و هم «ماهیت» اعتباری باشند، کدام نتیجه به دست می آید؟

- ۱ زیادت وجود بر ماهیت، در ذهن ۲ تمایز ذاتی موجودات از یکدیگر
- ۳ بسته شدن راه شناخت واقعیات ۴ اشتراک موجودات در اصل وجود و اختلاف ماهیات آنها

۴ مبنای بحث «اصالت وجود و اصالت ماهیت» کدام گزینه است؟

- ۱ تعیین ملاک نیازمندی معلول به علت ۲ تجزیه واقعیت یگانه در ذهن، به دو مفهوم جداگانه
- ۳ پذیرش وجود واقعیت های مستقل از ذهن ۴ تبیین منشأ اختلاف موجودات از نظر خواص و آثار

۵ کدام مورد را می توان مبنای مشترک میان همه فیلسوفان مسلمان دانست؟

- ۱ پذیرش همه کارکردهای عقل ۲ برگزیدن عقل گرایی به جای تجربه گرایی
- ۳ بی اعتباری استدلال تجربی ۴ داشتن معیار عقلی برای هر استدلال

۶ از دیدگاه فیلسوفان مسلمان، شرط حصول نتیجه واحد از طریق ابزارهای مختلف معرفت چیست؟

- ۱ کثرت روش ۲ وحدت موضوع و روش ۳ کثرت موضوع و روش ۴ وحدت موضوع

۷ کدام گزینه مطابق با نظر فیلسوفان اسلامی در رابطه با عقل و وحی و شهود به عنوان ابزارهای شناخت می باشد؟

- ۱ مبنای معارف دینی عقل است و عقل در هیچ شرایطی خلاف دین نمی فهمد.
- ۲ حقیقت ایمان مستقل از بررسی های عقلی، هر چند اقماعی نباشد اما ما را به سعادت نزدیک می کند.
- ۳ تلاش های علمی انسان می توانند به کاستن از تعارضات ظاهری میان گزاره های عقلی و وحی نبوی یاری برسانند.
- ۴ ما می توانیم با هر یک از طرق عقل و شهود و وحی مستقلاً به تبیین حقیقت بپردازیم و به یافته های خود مطمئن باشیم.

۸ کدام عبارت از منابع حکمت متعالیه نیست؟

- ۱ اندیشه های محی الدین عربی ۲ اندیشه های سهروردی و حکمت اشراق
- ۳ فلسفه افلاطون و یونان باستان ۴ فلسفه مشاء

۹ درباره دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره عقل کدام گزینه غلط است؟

- ۱ استدلال عقلی برای همه مردم یکسان است. ۲ اساس پذیرش هر اعتقادی عقل است.
- ۳ ایمانی که بر پایه استدلال عقلی نباشد، انسان را به خطا می برد. ۴ عقل یکی از منابع کسب احکام و منابع دین است.

۱۰ کدام گزینه با دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره عقل همخوانی ندارد؟

- ۱ عقل از منابع کسب معرفت دینی است. ۲ کسب معرفت منحصر به عقل است.
- ۳ حجت و دلیل هر کس به اندازه توان و قدرت فکری او است. ۴ ایمانی ارزشمند است که پشتوانه عقلی داشته باشد.

۱۱ کدام عبارت درباره «حکمت متعالیه» درست است؟

- ۱ فلسفه او در عین بهره‌مندی از استدلال عقلی به کلام تبدیل شده است. ۲ موضوع فلسفه موجود بما هو موجود است.
۳ بهره‌مندی او از فلسفه اشراق باعث شده بخشی از فلسفه او تبدیل به عرفان شود. ۴ ملاصدرا شهود و وحی را به عنوان پایه استدلال در اسفار به کار می‌برد.

۱۲ معیار اولیه قبول یا رد هر حکم و هر نظر علمی فلسفی چیست؟

- ۱ حس ۲ عقل محض ۳ تجربه ۴ استدلال عقلی

۱۳ این برهان ارسطو در اثبات خداوند که «هرجا خوب‌تر وجود دارد، خوب‌ترینی هم هست.»، به مبانی فکری کدام فیلسوف مسلمان نزدیک‌تر است؟

- ۱ میرداماد ۲ ابن‌سینا ۳ فارابی ۴ ملاصدرا

۱۴ کدام عبارت با نظرات ملاصدرا سازگار است؟

- ۱ آنچه اصیل است، وجود است و ماهیت انتزاعی است، یعنی هیچ‌گونه واقعییتی ندارد.
۲ میان وجود و ماهیت، وجود امری واقعی و ماهیت مفهومی ساخته و پرداخته ذهن افراد است.
۳ ذهن عادی و طبیعی انسان، در مسئله اصالت وجود یا ماهیت، حقیقت را وارونه نشان می‌دهد.
۴ وحی و شهود را باید در فلسفه به همان نحوی به کار گرفت که عقل و استدلال به کار می‌روند.

۱۵ کدام عبارت نظر ملاصدرا را به‌درستی بیان می‌کند؟

- ۱ از میان دو مفهوم «انسان» و «وجود»، وجود مفهومی واقعی و انسان مفهومی ساخته ذهن اشخاص است.
۲ ماهیت‌ها اموری ذهنی هستند که ما آنها را به موجودات گوناگون نسبت می‌دهیم.
۳ در خارج از ذهن ما، آنچه که واقعاً هست، یک حقیقت است و آن، وجود است.
۴ با توجه به واقعی بودن وجود، هیچ جایی برای تکثر و کثرت در عالم نیست.

۱۶ کدام گزینه به‌ترتیب نام اثر متناظر با عبارات زیر را مشخص کرده است؟

- الف) بررسی علم لدنی
ب) مهم‌ترین اثر فلسفی ملاصدرا
- ۱ الشواهد الربوبیه، اسفارالاربعه ۲ المبدأ و المعاد، الشواهد الربوبیه ۳ مفاتیح الغیب، اسفارالاربعه ۴ مفاتیح الغیب، الشواهد الربوبیه

۱۷ کدام گزاره با اصول فلسفی ملاصدرا مطابقت دارد؟

- ۱ وجود در خارج اصالت دارد و ماهیت نه ذهنی است و نه خارجی.
۲ هر وجودی با تعینی خاص در خارج هست و از این تعین خاص مفهوم وجود به‌دست می‌آید.
۳ آنچه واقعیت خارجی را تشکیل می‌دهد وجود است که با ماهیت وحدت دارد.
۴ واقعیت خارجی مصداق مفهوم وجود است و حقیقت وجود واحد و دارای مراتب است.

۱۸ فیلسوفی که خود را فرزند دلیل می‌داند (با تغییر)

- ۱ عقل‌گرا نیست. ۲ تجربه‌گرا است. ۳ الزاماً به شهود معتقد نیست. ۴ استدلال تجربی را می‌پذیرد.

۱۹ کدام عبارت درباره ملاصدرا نادرست است؟

- ۱ میرداماد روح و جان او را با ذوق و عرفان نیز آشنا کرد.
۲ شرکت در درس میرداماد عقل و جان ملاصدرا را برای جهشی در سپهر معرفت مهیا ساخت.
۳ ملاصدرا آنچه را که از طریق برهان فراگرفته بود، از راه شهود قلبی به نحو برتر مشاهده کرد.
۴ وقتی در مقام استادی قرار گرفت، جویندگان علم و حکمت به گرد او جمع شدند.

۲۰ کدام یک از فیلسوفان دوره صفویه نیست؟

- ۱ میرفندرسکی ۲ محمد بن ابراهیم قوامی ۳ شیخ بهایی ۴ سهروردی

پاسخنامه تشریحی

۱) ابن سینا در رساله معراجیه با استناد به فرمایش پیامبر اسلام (ص) در مورد امام علی (ع) که می‌فرماید: «تو (علی) به انواع تعقل و تفکر به خدا تقرب جوی ...»، می‌گوید (ابن سینا): علی در میان خلق مانند معقول در میان محسوس بود.

۲) تهذیب نفس راه رسیدن به معرفت شهودی است و به‌خودی‌خود نوعی معرفت نیست.

۳) اگر نه وجود و نه ماهیت امر واقعی باشند، راه شناخت واقعیات بر ما بسته خواهد شد.

۴) زمانی که یک مفهوم در ذهن ما به دو جزء قابل تقسیم باشد، آنگاه این سؤال پیش می‌آید که اصالت با ماهیت است یا با وجود.

۵) فیلسوفان مسلمان را نمی‌توان به دو گروه عقل‌گرا و تجربه‌گرا تقسیم کرد؛ زیرا ایشان همه کارکردهای عقل اعم از استدلال تجربی، تمثیل و برهان عقلی محض را می‌پذیرند و در جایگاه خود، روشی درست برای کسب دانش می‌دانند.

۶) از نظر فیلسوفان مسلمان استدلال عقلی، شهود وحی هر سه ما را به حقیقت می‌رسانند و لذا در موضوعات مشترک حتماً به یک نتیجه خواهند رسید.

۷) ممکن است احساس کنیم میان دستاوردهای عقلی ما و داده‌های وحی تعارض‌هایی وجود دارد، در این قبیل موارد باید تلاش علمی خود را افزایش دهیم، از دانش دیگران بهره ببریم و از تعارض‌های ظاهری بکاهیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ما انسان‌ها چون توانمندی‌های عقلی محدود و متفاوتی داریم، ممکن است از استدلال عقلی درست استفاده نکنیم و به نتیجه‌های نادرست و اشتباه برسیم.

گزینه ۲: ایمانی ارزشمند است که پشتوانه عقلی داشته باشد. ایمانی که از چنین پشتوانه‌ای تهی است، ارزش چندانی ندارد و چه بسا انسان را به سوی کارهای غلط و اشتباه بکشد.

گزینه ۴: استدلال عقلی، شهود و وحی، هر سه ما را به حقیقت می‌رسانند و لذا در موضوعات مشترک حتماً به یک نتیجه خواهند رسید و مؤید یکدیگر خواهند بود. (این سه راه تکمیل‌کننده هم هستند؛ نه مستقل از یکدیگر)

۸) منابع حکمت متعالیه عبارتند از: فلسفه مشاء، حکمت اشراق، عرفان اسلامی، تعالیم قرآن کریم و احادیث منقول از رسول خدا و ائمه اطهار (علیهم‌السلام)

۹) استدلال عقلی برای سطوح مختلف جامعه متفاوت است و حجت و دلیل هر کس به اندازه توان و قدرت فکری اوست.

۱۰) کسب معرفت از هر سه راه عقل، شهود و حس امکان‌پذیر است.

۱۱) «اصالت وجود» بنیادی‌ترین اصل فلسفی ملاصدرا است و در حکمت متعالیه خود بدان پرداخته است.

۱۲) بنا بر قاعده «نحن ابناء الدلیل»، استدلال عقلی معیار اولیه قبول هر حکمی است.

۱۳) این عبارت، اصل تشکیک وجود را به ذهن می‌آورد.

۱۴) درست است که ماهیت، انتزاعی است ولی اینطور نیست که هیچ‌گونه واقعیتی نداشته باشد. ماهیت انتزاع ذهن و از ویژگی‌های خاص هر موجود است. (رد گزینه

(۱)

ماهیت ساخته و پرداخته ذهن انسان نیست، بلکه ناشی از خصوصیات واقعی اشیا و انتزاع ذهن از آنهاست. (رد گزینه ۲) ملاصدرا به‌عنوان یک فیلسوف برای میزان و ملاک فلسفی بودن یک متن یا سخن، دو نشانه ذکر می‌کند. اولاً هر مبحثی که طرح می‌کند، به موضوع فلسفه، یعنی وجود و مسائل بنیادی مربوط به آن، مربوط باشد و ثانیاً متکی بر عقل و استدلال عقلی باشد، نه شهود قلبی و بیان نقلی و قرآن. (رد گزینه ۳)

۱۵) بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: وجود، مفهوم نیست!

گزینه ۲: ما آنها را نسبت به موجودات گوناگون و وجود انتزاع می‌کنیم. (این گزینه را نمی‌توان قویاً رد کرد).

گزینه ۳: وجود اصالت دارد و هرچه در جهان حقیقت دارد، وجود است.

گزینه ۴: کثرت در عالم از دیدگاه اصالت وجود، با شدت و ضعف مفهوم وجود توجیه می‌شود.

۱۶) ملاصدرا در کتاب مفاتیح الغیب مبحث علم لدنی را بررسی کرده است.

مهم‌ترین و مشهورترین اثر فلسفی ملاصدرا (الحکمت المتعالیه فی الاسفار الاربعه) است.

۱۷) گزینه ۱: وجود در خارج اصالت دارد، اما ماهیت مفهومی است که ذهن آن انتزاع می‌کند.

گزینه ۲: هر وجودی با تعینی خاص در خارج هست. از این تعین خاص مفهوم «ماهیت» به‌دست می‌آید، نه «وجود».

گزینه ۳: وجود با ماهیت وحدت ندارد. ماهیت مفهومی است که از وجودها (مانند انسان و اسب) انتزاع می‌شود.

گزینه ۴: واقعیت خارجی مصداق مفهوم وجود است (اصالت وجود) وجود حقیقتی واحد است که دارای مراتب و درجاتی است. (تشکیک وجود)

۱۸) «ما فرزندان دلیل هستیم» توصیف فیلسوفان مسلمان است. اما اساساً فیلسوفان مسلمان را نمی‌توان به دو گروه عقل‌گرا و تجربه‌گرا تقسیم کرد (رد

گزینه‌های ۱ و ۲). (فیلسوفان مسلمان با وجود اینکه پایه پذیرش عقیده را استدلال عقلی می‌دانند، راه کسب معرفت را به عقل منحصر نمی‌کنند و حس و شهود را هم معتبر می‌دانند (رد گزینه

۳). عموم فیلسوفان مسلمان همه کارکردهای عقل و انواع استدلال از جمله استدلال تجربی را می‌پذیرند. (تأیید گزینه ۴)

۱۹) خلوت‌گزینی و تأملات عمیق و طولانی و عبادات و ریاضت‌ها به‌تدریج عقل و جان ملاصدرا را برای جهشی در سپهر معرفت مهیا ساخت.

۲۰) سهروردی از فیلسوفان دوره صفویه نبوده و در دورانی قبل از صفویه زندگی می‌کرده است.

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴